

Predstavenie projektu „Centrá sociálnych služieb ako nástroj viacúrovňového partnerstva pri poskytovaní dlhodobej starostlivosti na komunitnej úrovni na Slovensku“

Pavel Červienka

Ako to začalo

V roku 2019 vyhlásila Európska komisia v rámci programu pre zamestnanosť a sociálnu inováciu (EaSI) výzvu na predkladanie návrhov na sociálne inovácie a národné reformy v oblasti dlhodobej starostlivosti, na ktorú BBSK reflektoval.

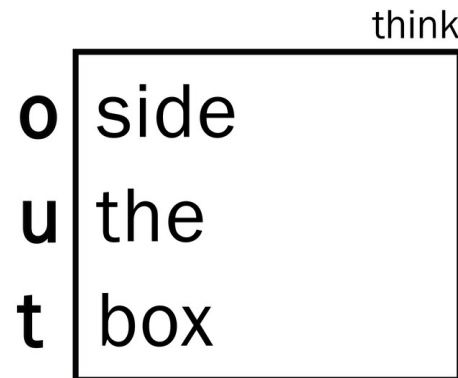
Program EaSI je európsky finančný nástroj na podporu kvalitných a udržateľných pracovných miest, ktorý zaručuje primeranú a prijateľnú sociálnu ochranu, bojuje proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe a pomáha zlepšovať pracovné podmienky.

V období 2021–2027 je program EaSI súčasťou Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+).

Sociálne inovácie

Sociálne inovácie sú nové nápady, ktoré naplňajú sociálne potreby, vytvárajú sociálne vzťahy a vytvárajú nové formy spolupráce.

Týmito inováciami môžu byť produkty, služby alebo modely, ktoré efektívnejšie riešia neuspokojené potreby.

Cieľ projektu

Cieľom projektu je vytvoriť fungujúci pilotný model **Centier integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti (CISZS) pre seniorov na komunitnej úrovni vo vybraných regiónoch.**

CISZS by mali slúžiť ako platforma na integráciu sociálnych a zdravotných služieb v konkrétnom území funkčného zoskupenia obcí.

Cieľom činnosti CISZS je komplexná pomoc a podpora občanom odkázaným na pomoc z dôvodu zhoršeného zdravotného stavu a ich rodinám pri rôznych životných situáciách s dôrazom na ich najdlhšie zotrvanie v domácom prostredí, pokiaľ im to zdravotný stav umožní.

Dátum realizácie: 1.10.2020 – 30.9.2023

Schválený rozpočet projektu: 1 116 925,56 eur (BBSK kofinancuje 20%)

Partneri projektu

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Kristiania University College, Oslo Bergen

Projektový tím a experti

Multidisciplinárny tím z odborníkov z rôznych oblastí (sociálne služby, zdravotníctvo, sociálna ekonomika, psychológia, štatistika, verejná správa, štátna správa).

Na jednotlivých úlohách projektu sa podielali nasledujúce tímy/experti:

- Koordinačný tím
- Metodický tím
- Expertná skupina (MPSVaR a MZ SR)
- Zástupcovia vybraných spolupracujúcich miestnych samospráv
- Zamestnanci CISZS (koordinátor a sociálny pracovník/poradca)

Fázy projektu

- **Prípravná fáza** - výber troch lokalít na overenie integrovaného modelu služieb pre seniorov, analýza potrieb v týchto lokalitách a definovanie kritérií nového modelu služieb.
- **Realizačná fáza** - zriadenie 3 CISZS vo vybraných regiónoch BBSK a zabezpečenie pilotnej prevádzky týchto centier. Tvorba KPSS.
- **Hodnotiaca fáza** - vyhodnotenie činností CISZS – evaluácia aktivít projektu.

Zrealizované aktivity projektu

- Metodika výberu funkčných zoskupení obcí
- Výber konkrétnych regiónov a skupín spolupracujúcich obcí, v ktorých sa pilotne overí model CISZS
- Zber údajov a realizácia reprezentatívneho prieskumu medzi seniormi vo vybraných troch regiónoch v BBSK pred spustením činnosti CISZS
- Štatistická analýza vybraných ukazovateľov v regiónoch
- Zriadenie troch CISZS v regiónoch (materiálno technické zabezpečenie, personálne zabezpečenie)
- Tvorba metodiky a modelu fungovania CISZS
- **Poskytovanie konkrétnych činností v CISZS**
- Zber údajov na účely tvorby komunitného plánu sociálnych služieb (zozbieraných 1413 dotazníkov od občanov a 217 dotazníkov od prijímateľov sociálnych služieb)
- Príprava a spracovanie komunitného plánu pre regióny s dôrazom na participáciu všetkých aktérov (participatívne komunitné plánovanie)
- Vytvorenie pracovnej (expertnej) skupiny MPSVaR SR, MZ SR, BBSK

Slávnostný podpis memoranda o spolupráci

28.6.2021 sa v Kráľovskej sieni na Zvolenskom zámku uskutočnilo slávnostné podpisovanie memoranda o spolupráci medzi Banskobystrickým samosprávnym krajom a predstaviteľmi samospráv z vybraných regiónov Banskobystrického samosprávneho kraja.

K memorandu pristúpili všetky obce (štyridsaťpäť) z mikroregiónov Veľký Potok – Ipeľ (okres Veľký Krtíš), Novohradské podzámčie (okres Lučenec) a obce z okresu Banská Štiavnica a obce z mikroregiónu Južné Sitno z okresu Krupina.

Zriadené kancelárie CISZS

CISZS Halič

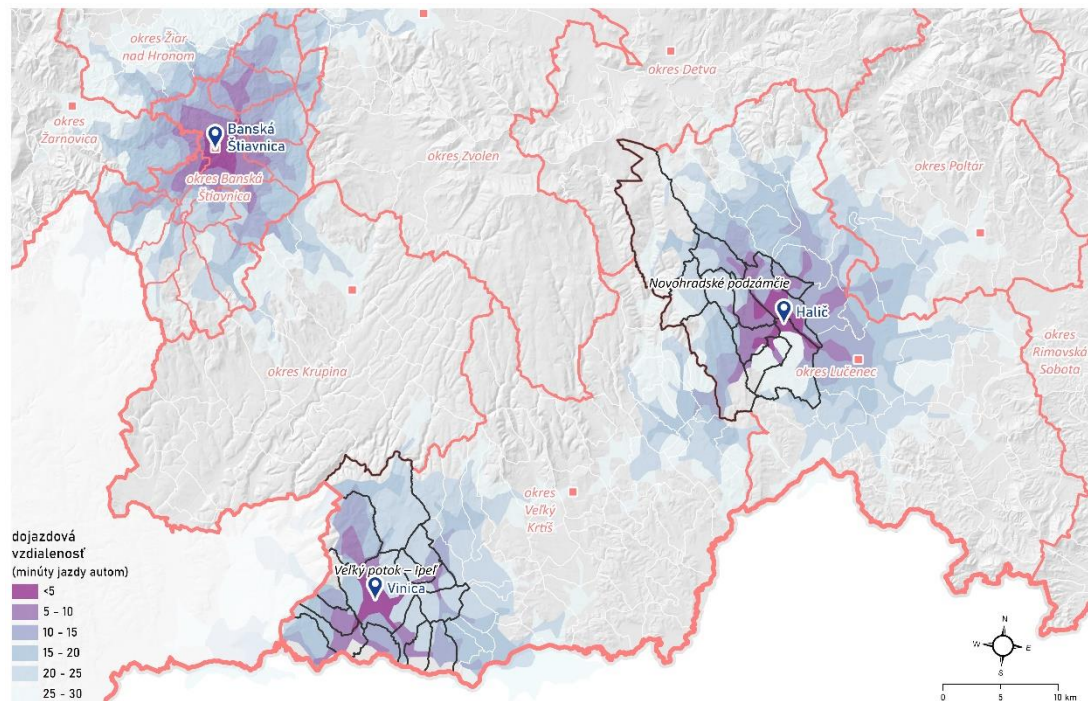
pre mikroregión Novohradské
podzámčie (okres Lučenec)

CISZS Vinica

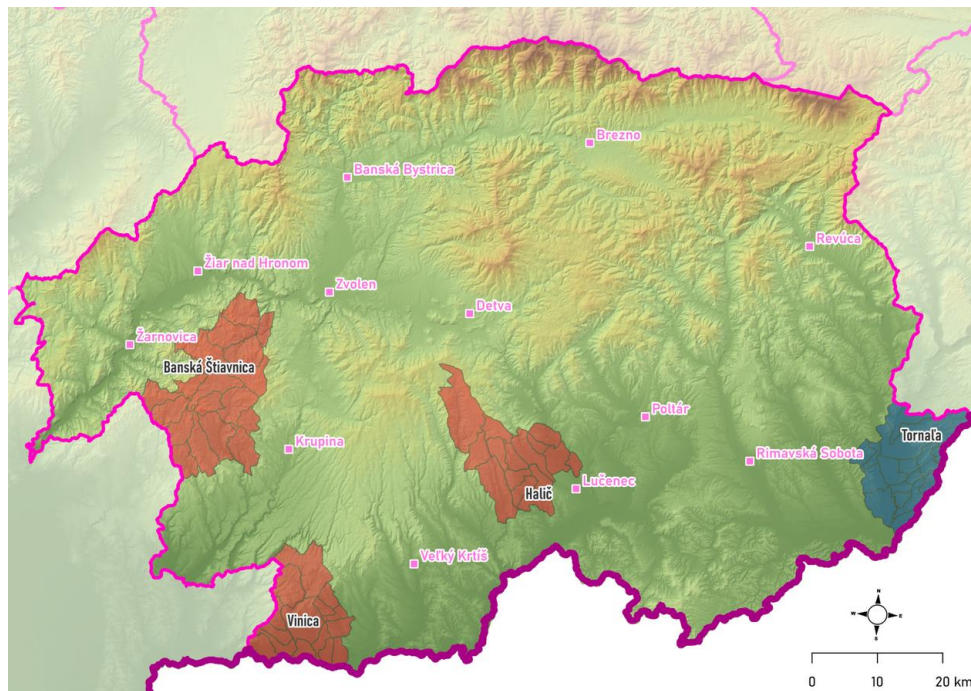
pre obce mikroregiónu Veľký potok
– Ipeľ (okres Veľký Krtíš)

CISZS Banská Štiavnica

pre obce okresu Banská Štiavnica a
obce z mikroregiónu Južné Sitno z
okresu Krupina

Územná pôsobnosť CISZS a AIS pri Slanej

 CISZS zriadené v rámci projektu EK

 Agentúra integrovanej starostlivosti pri Slanej
zriadená v rámci NP Agentúra integrovanej
starostlivosti

Služby poskytované CISZS (navrhovaný model na základe pilotnej činnosti)

na integráciu sociálnych a zdravotných služieb v konkrétnom území je potrebné realizovať činnosti v troch oblastiach:

- oblasť sociálnych služieb a pomoci
- oblasť podpory zdravia a sprostredkovania zdravotných služieb
- činnosti podporujúce integráciu sociálnych a zdravotných služieb

Činnosti v oblasti sociálnych služieb a pomoci

- Sociálne poradenstvo (napr. zhodnotenie aktuálnej situácie, návrhy riešenia nepriaznivej situácie, pomoc pri vybavení príspevkov na kompenzáciu ŤZP cez ÚPSVaR, a iné)
- Koordinácia komunitného plánovania sociálnych služieb na území funkčného zoskupenia obcí
- Poskytovanie a zabezpečovanie terénnych sociálnych služieb (opatrovateľská služba, prepravná služba)
- Poskytovanie a sprostredkovanie ambulantných a pobytových sociálnych služieb – sprevádzanie klienta procesom žiadosti o ich poskytnutie (požičiavanie pomôcok, denný stacionár, zariadenie pre seniorov, špecializované zariadenie)
- Sprostredkovanie iných foriem sociálnych služieb (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci)
- Sprevádzanie osôb odkázaných na pomoc inej osoby (na úrady a iné inštitúcie)
- Preventívne aktivity – voľnočasové aktivity, záujmová činnosť, prevencia zneužívania seniorov, vzdelávacie aktivity a pod.
- Sprostredkovanie odľahčovacej služby
- Sprostredkovanie dobrovoľníckej činnosti pre osoby odkázané na pomoc (budovanie siete dobrovoľníkov a ich organizovanie)

Činnosti podporujúce zdravie a sprostredkovanie zdravotných služieb

Činnosť CISZS v oblasti zdravotných služieb v sebe zahŕňa najmä podporu občanov pri zabezpečení potrebnej zdravotnej starostlivosti a vykonávanie aktivít na podporu zdravia obyvateľstva na území mikroregiónu.

V oblasti zdravotných služieb by CISZS malo zabezpečovať najmä podporu sieťovania a sprostredkovanie služieb poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v regióne.

V opodstatnených prípadoch je možné, aby CISZS zároveň vytvorilo podmienky pre integráciu primárnej zdravotnej starostlivosti formou budovania centier integrovanej zdravotnej starostlivosti (v zmysle existujúcich zámerov a výziev ministerstva zdravotníctva, kde by bola možnosť takéto služby lokalizovať do jednej budovy s ambulanciami).

Činnosti podporujúce zdravie a sprostredkovanie zdravotných služieb

- Pomoc občanom pri komunikácii so zdravotnými poisťovňami pri vybavovaní zdravotných pomôcok a sprostredkovanie nadobudnutia zdravotníckych pomôcok
- Sprostredkovanie lekárskej starostlivosti (objednanie k lekárovi, prehľad o sieti odborných lekárov)
- Spolupráca so zdravotnými lôžkovými zariadeniami (nemocnice) – podpora pri hospitalizácii a návrate občanov z hospitalizácie do domácej starostlivosti alebo následnej starostlivosti, v prípade potreby kontaktovanie ADOS (Agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti)
- Preventívne aktivity v oblasti podpory zdravia
- Služby zdravotnej osvedy a podpory zdravia
- Sprostredkovanie rehabilitácie
- Asistencia pri výbere liekov na základe lekárskeho predpisu

Činnosti podporujúce integráciu sociálnych a zdravotných služieb

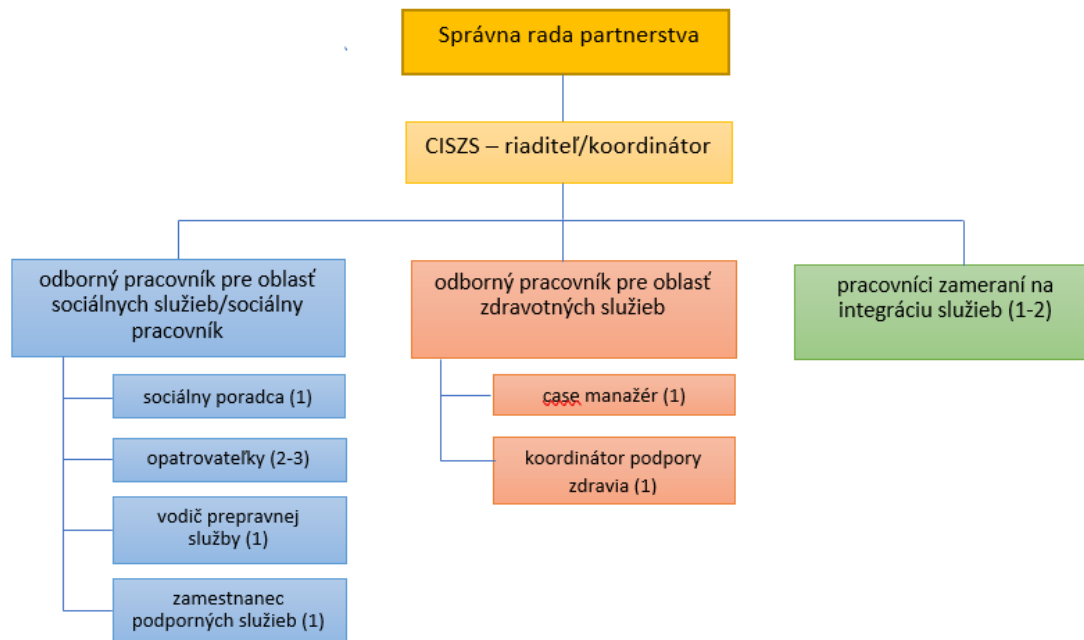
- Sieťovanie všetkých poskytovateľov služieb, samospráv a kraja
- Sieťovanie dostupnej podpory pre občana
- Informovanie a podpora všetkých aktérov
- Zber dát relevantných pre rozhodovanie, činnosť a napĺňanie cieľov CISZS

Dôležitou úlohou CISZS je integrovať a koordinovať fragmentované systémy podpory tak, aby občan dostal adekvátnu podporu a informácie na jednom mieste.

Hlavným cieľom týchto činností je zabezpečenie komplexného prístupu, (holistický prístup), vo vzťahu k seniorom a ich blízkym.

Návrh optimálnej organizačnej štruktúry CISZS

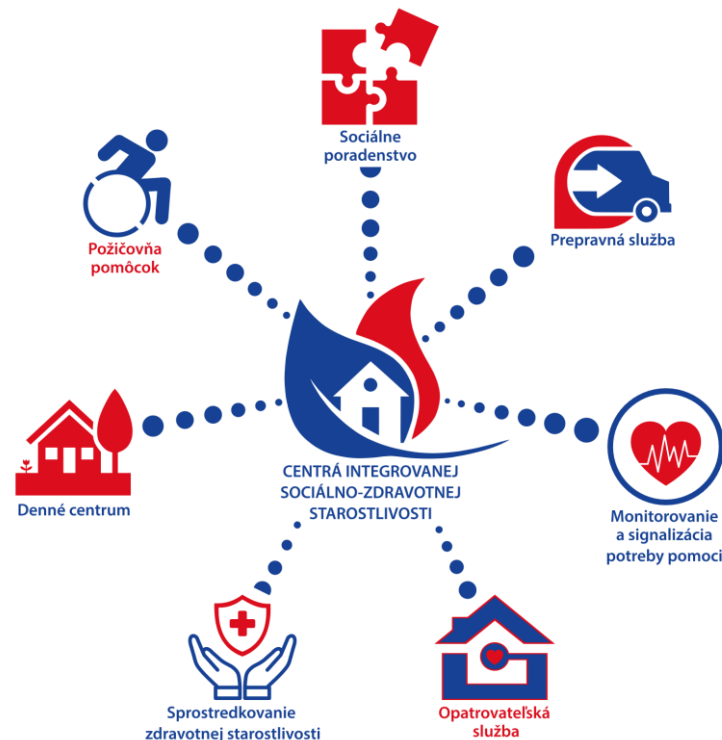
Zavedenie sociálnej služby monitorovanie a signalizácia potreby pomoci

- Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá má nepriaznivý zdravotný stav
- Služba je zabezpečovaná 24 hodín 7 dní v týždni prostredníctvom monitorovacieho strediska
- Komunikačné hodinky s SOS gombíkom umožňujú obojstrannú komunikáciu, sú vybavené senzorom pádu a umožňujú orientačné vyhodnocovanie krvného tlaku, tepu srdca a pohybovej aktivity
- K 31.05.2023 je monitorovanie a signalizácie potreby pomoci v rámci projektu zabezpečovaná 103 klientom
- Bariéry pri zavádzaní: minimálna skúsenosť pri zavádzaní tejto sociálnej služby, obavy ľudí z nového, neúspešné pokusy samospráv zaviesť sociálnu službu, bez finančnej podpory od samospráv je služba pre občana nedostupná, náklady na inštaláciu, nedostatok poskytovateľov (náročnosť prevádzky)

Prebiehajúce aktivity projektu

- Pokračovanie v poskytovaní konkrétnych činností v CISZS
- Zabezpečenie publicity projektu a diseminácie výsledkov projektu (záverečná konferencia, priebežne zabezpečenie publicitu projektu – napr. regionálne médiá, celoštátne médiá, euronews)
- Zpracovávanie pripomienok jednotlivých Riadiacich skupín KPSS do komunitných plánov sociálnych služieb
- Textová a grafická úprava výstupov projektu
- Evaluácia projektu

Plánované aktivity projektu

- Zrealizovanie tlače výstupov projektu
- Zrealizovanie záverečných verejných konzultácií ku komunitným plánom sociálnych služieb v regiónoch
- Finalizácia komunitných plánov sociálnych služieb pre jednotlivé funkčné zoskupenie obcí
- Odovzdanie evaluačnej správy projektu (15.9.2023)
- Zrealizovanie diseminačného stretnutia (september 2023) pre zástupcov funkčných zoskupení obcí, v ktorých by mohli byť zriadené ďalšie CISZS
- Činnosti súvisiace s ukončením projektu (príprava záverečnej správy, žiadosť o záverečnú platbu a vyhodnotenie jednotlivých aktivít)

Prínosy realizácie projektu

- Overenie modelu CISZS v praxi a nastavenie modelu služieb dlhodobej starostlivosti pre seniorov, ktorý zohľadňuje lokálne potreby – posilnenie zodpovednosti a participácie lokálnych kapacít na riešení problémov seniorov
- Rozvoj a budovanie spolupráce medzi obcami a samosprávnym krajom
- Integrovanie rôznych foriem podpory – preventívnych, terénnych, ambulantných a pobytových do jedného celku, s cieľom znížiť tlak na pobytové zariadenia a vytvorenie predpokladu pre tvorbu finančne udržateľného systému sociálnych služieb pre seniorov
- Budovanie a podpora odborných kapacít v regiónoch
- Priblíženie sociálnych služieb priamo ku klientovi do jeho domáceho prostredia, aby klient mohol zotrvať, čo najdlhšie v jeho prirodzenom prostredí (pokiaľ to jeho zdravotný stav dovoľuje)
- Prepojenie terénnych sociálnych služieb s pobytovými sociálnymi službami a dostupnou zdravotnou starostlivosťou (všeobecnou a špecializovanou ambulantnou zdravotnou starostlivosťou, ústavnou starostlivosťou, agentúrami domácej ošetrovateľskej starostlivosti)
- Návrhy udržateľnosti modelu CISZS

Záver

SITUÁCIA OHĽADNE STÁRNUTIA POPULÁCIE A JEHO DOPADOV V SR JE VÁŽNA

POTREBA SYSTÉMOVÝCH RIEŠENÍ (NIE POPULISTICKÝCH RIEŠENÍ)

KLÚČOVÁ JE MEDZIREZORTNÁ SPOLUPRÁCA A SPOLUPRÁCA MEDZI VŠETKÝMI AKTÉRMÍ

POTREBA VYTVORENIE FUNKČNÉHO SYSTÉMU DLHODOBEJ STAROSTLIVOSTI

PRINCÍP SUBSIDIARITY

NIE JE ČAS NEMAŤ ČAS

Ďakujem za pozornosť

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore Európskej únie.

Pavel Červienka, vedúci oddelenia CISZS, BBSK
pavel.cervienka@bbsk.sk

V Banskej Bystrici, 15.06.2023